

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Constatări fugitive, — dar de actualitate. — Concordatul preventiv și urmările lui. — Agricultura la răspântie. — Ierusalimul. — *Cronică:* Circulația monetară în Statele Unite. Înființarea Creditului Agricol maghiar din Ardeal. — Cursul Valorilor la București. — „Cassa de Păstrare“.

Constatări fugitive, — dar de actualitate.

Dacă ne oprim pentru un moment pentru a arunca o privire asupra trecutului apropiat, vom constata cu surpriză, câte emoții ne-au pricinuit ultimele evenimente pe terenul financiar. Într'un articol, apărut în această revistă, se arată cu date comparative, că nu am progresat pe terenul economic, și că am pierdut în mod ireparabil ocazia vremurilor de tranziție, cu conjecurile lor excepționale.

Dela acele constatări și până azi situația s'a înrăutățit și mai mult. Veștile dureroase despre halul, în care au ajuns unele bănci românești, impresionează pe oricare dintre ceie își dau seama, de urmările prăbușirii atâtor institute financiare românești cari trecuseră în opinia publică cu renumele unor redute economice foarte solide.

Vorbele cronicarului: vremurile sunt mai tari decât oamenii, au fost confirmate. Suntem și noi în stăpânirea impresiilor dureroase, și abia putem deocamdată să găsim explicație acestor fenomene, necum să putem da acum și soluții pentru înlăturarea crizei, de care suferim atât de grozav. De aceea și șirele aceste vor căpăta mai curând un caracter de impresionism, decât cel de studiu documentat.

În primii ani după luarea în stăpânire a provinciei noastre, băncile românești aveau privilegiul unor legături bancare de reescont și astfel, de resurse de credit larg. — Din timpul acela unica noastră manifestare curagioasă și conștientă, pe teren economic, a fost înființarea celor trei bănci din Cluj: Banca Centrală, Banca Agrară și Banca Forestieră, — și aceea datorită aproape exclusiv spiritului de inițiativă a d-lui Victor Bontescu. Fără să avem de gând a ne ocupa aci de aceste înființări, cari încă au trecut prin multe peripecii, — voim să facem numai constatarea, că restul celorlalte inițiativă, nu numai că a fost ceva sporadic, dar mai putem afirma, că a și dat în general greș.

Sprijinul și încurajarea venită din partea Băncii Naționale, care îndemna conducătorii băncilor românești de dincoace de Carpați, să se cointerezeze în industrie, — a fost, să zicem așa: fatal. Cercurile conducătoare dela Banca Națională, pare că, au apreciat prea favorabil destoinicia directorilor noștri de bănci, căci i-au împintenit să se angajeze la lucruri, pe cari aceștia nu le pricepeau, sau să atenuăm expresia, zicând, că nu le stăpâneau. Cointeresarea în industrie, cu foarte puține excepții, a fost pentru multe din băncile românești din provinciile de dincoace de Carpați, de-a dreptul catastrofală. Criza valutară a desorientat de-abinele pe conducătorii băncilor noastre. Desorientarea lor au speculat-o apoi oamenii fără scrupule, și astfel ne-am pomenit într'o bună zi cu băncile noastre târâte în specule valutare și în tot felul de afaceri hasardate, cari se termină acum cu moratorii, concordate preventive și eventual falimente.

Este de mirat, cum acele spirite conservative, cari erau înstăpânite la conducerea băncilor noastre, au fost corupte așa de ușor! Pare că nu ne vine a crede, că atâtea bănci sănătoase, ce aveam, să le vedem azi prăbușite la pământ. Dacă ele ar fi rămas numai la cultivarea operațiunilor de credit, cu precauțiunea necesară, nimănui nu i-ar veni azi în gând, să le reproșeze, că nu au știut face astfel de operațiuni, cari să fi garantat acțiunilor valoarea aur a acțiilor; — devalorizarea acțiunilor în proporția celei a valutei ar fi pur și simplu explicabilă, ca și un caz de forță majoră. — Când ne dăm însă seama, că bănci, ca „Victoria“, „Timișana“, „Bihoreana“, etc. și-au pierdut întreg capitalul de acțiuni, cu rezerve cu tot, rămânem înmărmuriți!

Prea multele emoțiuni, cari au trecut peste capul nostru pare că ne-au atrofiat sistemul nervos, încât azi nici nu ne mai știm impresiona; ba ne vine a crede, că starea noastră emotivă, e vecină de apatie.

Cu aceste probleme ar trebui să ne ocupăm mai intensiv, și să ne nizuim a nu lăsa să se compromită în ochii societății, noțiunea de „acțiune“, căci altcum nu vom mai putea lansa subscripțiuni de acții pentru a crea societăți anonime, sau de a spori capitalul celor existente.

Stăruim asupra acestei probleme, pentru că prevedem primejdia desinteresării publicului, față de activitatea economică conștientă, și dela care noi așteptăm emanciparea noastră și câștigarea preponderenței pe teren economic, în proporția celei etnice. Stăruim pentru că constatăm greșala, ce se face, când se generalizează atât de ușuratic, atunci când se trag concluzii. — Stăruim, pentru că din acele concluzii pripite ar trebui să credem, că ceice le trag au convingerea, că stările anormale de azi, s'ar fi perpetuat pe veci, și nu am putea ajunge la altele mai bune, la altele, la cele normale.

Optimist.

Concordatul preventiv și urmările lui.

Pe timpul Romanilor legea ocrotea pe debitorul cinstit dacă înceta plățile, îl puneă însă în lanțuri pe cel vinovat și era considerat sclav până când își achita datoritiile.

În secolul al 18 și 19-lea aflăm în multe țări introdus moratoriul, prin care se venea în ajutor debitorului ajuns la încetarea plăților din motive independente de el. Pentru a feri țările de urmările crizelor mari și pentru a evita agitațiunile se dădea posibilitatea debitorului de a și continua afacerile.

Moratoriul este deci păsuirea debitorului de bună credință de a-și achita datoritiile într'un timp fixat. În acest interval debitorul este controlat în afacerile lui de o comisiune a creditorilor.

S'a constatat însă că, la noi 98% din moratorii duc la faliment. Cauzele principale sunt: a) Instreținerea activului; b) Achitarea unor creditori — în special pe acei cari compun comisiunea de supraveghere — în detrimentul celorlalți și c) Supraevaluarea activului.

Dintr'o statistică publicată de un magistrat în „Argus“ asupra falimentelor, vedem că în București cota medie primită de creditori a fost de 34%, iar pe întreaga țară 2%.

Di Iunian fostul ministru de justiție bine intenționat după ce a văzut că aproape toate moratoriile sporesc cu faliment, iar cota ce o primesc creditorii este derizorie a căutat să remedieze acest rău. Convins că moratoriile acordate în loc să ajute pe debitor, căci falimentul inevitabil îl duce la ruină sigură, iar creditorul este frustrat de averea lui, a pus baza unei noi legi. Pentru acest scop a studiat diferite legi cari sunt aplicate în străinătate, precum și efectul lor asupra crizei și-a creat după model belgian ca singura noastră salvare concordatul preventiv.

Concordatul preventiv dă dreptul debitorului cinstit care a încetat plățile în caz că oferă acoperire reală, de a cere Tribunalului micșorarea datoritiilor cu 50—100% (în ultimul caz fără dobândă) plătitibile în rate în decurs de 3 ani. Când se înaintează o cerere de concordat preventiv aceasta să desbete de Tribunal și dacă se acordă „în principiu“ se numește până la omologare un judecător care controlează pe debitor. Legea condiționează aprobarea concordatului de învoirea a $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{4}$ dintre creditori.

Posibilitatea de a-și reduce datoritiile ademeneste azi pe mulți debitori necinstiți cu deosebire la noi unde comerțul este abia în fașe în comparațiune cu țările din apus. De ce să nu fac uz de drepturile ce mi le acordă legea, se întreabă el? Mulțumită dispozițiunilor legii cari sunt cât se poate de îngăduitoare pentru debitori — ca obținerea de 5—8 amânări după admiterea „în principiu“ și până la omologarea concordatului preventiv debitorul crede că-și poate face de cap. După ce s'a acordat concordatul „în principiu“ atunci el așteaptă până când vin creditorii

singuri și-i fac fel de fel de propuneri avantajoase, pentru a mântui cât pot din averea lor. Debitorul însă este impasibil. Repetă cu încăpăținare: dacă nu acceptați condițiunile mele cereți faliment și atunci nu veți avea nici atât. Numai astfel îmi pot explica că se prezintă cereri pentru acordarea de concordate preventive la care în bilanț activele sunt egale cu pasivele, și totuși nu oferă decât 50%. Un ziar serie că o firmă din București cu un bilanț de 16 mil. active și 8 mil. pasive oferă creditorilor 100% însă în 3 ani fără dobândă. Dar dacă se face socoteala dobânzilor la dobânzi și ne gândim că creditorii la rândul lor, sunt nevoiți să plătească dobânzi după datoritiile lor, veți vedea că aceștia nu primesc nimic. În Braila un detailist cu 5 mil. datorii — după ce a ascuns marfa — a oferit în bătaie de joc drept gaj rafturile din prăvălie. Sunt cazuri tipice cari caracterizează atât de bine timpurile critice de azi.

Cea mai mare greșală însă este că după omologare debitorul nu este supus nici unui control. Poate aici trebuie să căutăm motivul că chiar și concordatele acordate duc la faliment.

Urmărilor acestei legi bine intenționate după cum am amintit, sunt contrare celor așteptate și le cunoaștem cu toții. Criza economică a țării noastre nu se ameliorează, ci din contră se înrăutățește. Concordatul preventiv în loc să ajute pe comerciantul și industriașul cinstit îl lovește direct interesele. În viitor creditorul pățit pentru a nu se vedea redus de pe o zi pe alta în averea lui va cere garanții reale ca gaj și ipotecă.

Este incontestabil că comerțul și întreaga noastră industrie suferă și va suferi mai mult din această cauză, unde pui că ea contribuie și la nimicirea cinstei comerciale.

Nu fără motiv s'au ridicat și au protestat contra acestei legi Asociația Băncilor Române și Camera de Industrie și Comerț din București. În memoriul întocmit și predat delegațiunei economice a guvernului cer printre altele modificarea legii concordatului preventiv și anume: Dacă activul nu reprezintă 75% din pasiv să nu se acorde concordatul preventiv. Cota să nu fie mai mică de 60% din activ, dobânda să fie egală ca scontul Băncii Naționale, debitorul să fie scutit de dobânzi numai când oferă 100%, cotele să se facă în rate egale din 3—5 luni, procedura concordatului dela cerere până la omologare să se termine în maximum 3 luni, iar experții să fie numiți de creditori, nu de justiție. Pentru control s'a constituit în București și Cluj pe lângă Camerele de Comerț, Asociația Generală a Creditorilor, cari vor avea ramificații și în streinăătate.

Din acestea se poate constata că dacă în viitorul apropiat nu se va revizui această lege

nefastă, concordatul preventiv va da lovitură de grație nu numai industriei și comerțului nostru intern și extern ci și ceea ce este mai mult creditului nostru în țară și streinăătate. Guvernul să-și dea seama de aceasta și să nu aștepte până când va fi prea târziu!

D.

Agricultura la răspântie.

Necesitatea convocării unui congres mondial.

Agricultura de pe întreg globul pământesc a intrat pe un făgaș mort. Această afirmație, firește, nu o raportăm la cantitatea sau calitatea produselor agricole din anii din urmă, comparate cu cele ale anilor precedenți. Nu. Agricultura a câștigat, anual, pretutindeni în suprafețe. Deasemenea calitatea cerealelor s'a îmbunătățit într'un mod vizibil dela un an la celalalt. Ceea ce va provoca falimentul agriculturii nu este lipsa de producție, ci tocmai opusul acesteia: suprafețele prea multe și prea mari, cari produc mai mult decât se poate desface, respective consuma.

Fenomenul supraproducțiunii în agricultură este și el un fruct al războiului mondial. Dacă ne gândim la debușeurile imense, pe cari le-a oferit acest războiu, în special pentru agricultura de peste Ocean, dacă facem o modestă socoteală relativ la suprafețele nou însemnătate, cari au trebuit să satisfacă aceste debușeuri, dacă mai luăm în considerare și prețurile extrem de avantajoase, cari s'au plătit, fără a face uz de o încordare cerebrală, putem scoate la suprafață un adevăr, pe cât de simplu, pe atât de evident: Războiul de acum câțiva ani, prin proporțiile de desfacere aproape ilimitate, pe cari le-a creat agriculturii, a constituit pentru aceasta din urmă un pinten de o stimulență rară, făcând-o să ia o dezvoltare necunoscută vremurilor antebelice și — natural — anormală.

Încă odată faimoasa „lege de aramă“, care amenința să-l imortalizeze pe Malthus, și care era rostită de mulți cu o groază fără seamăn („Malthus a dat drumul unui drac pe lume“, aceasta era limbajul unor economiști, când făceau amintire de ea), a trebuit să suferă o rușinoasă înfrângere. Ba, ce e mai mult: evenimentele din ultimii ani par a fi inversat regula, căci nu omenirea este aceea, care să se fi înmulțit în serie geometrică. Supraproducția postbelică motivează (pentru ziua de azi, firește), mai curând o lege de aramă întoarsă pe dos: *Bunurile* sunt acelea, cari se înmulțesc în serie geometrică ($2 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2$ ad infinitum), omenirea se înmulțește numai în serie aritmetică ($2 + 2 + 2 +$ etc.).

Despre o criză în agricultură am mai amintit în coloanele acestei reviste. În nrul 35 din 31 August 1929 ne-am ocupat amănunțit cu această chestiune și în special cu pericolul, care amenință de peste Ocean agricultura Europei, inclusive agricultura noastră. După ce am trecut în revistă starea dela noi, am examinat situația din Statele Unite, în legătură cu noua lege protectoră, pe care a votat-o parlamentul lui Hoover. Iată ce spuneam:

„În decursul războiului, Americanii au întezit producția de cereale, însemnând cu câteva sute de mii de hectare mai mult decât înainte. Ei au realizat frumoase câștiguri în anii cât a ținut încăerarea pe fronturi, precum și în cei doi-trei ani după încheierea păcii. După restabilirea, în parte, a agriculturii europene însă, după ce chiar și țările, cari înainte de războiu importau din greu cereale, și-au creat o agricultură proprie (Germania, Italia), în lipsă de cerere suficientă, afacerile au început să slăbească, iar prețurile au scăzut treptat“.

„Normal și logic ar fi fost, ea, odată războiul mondial terminat, agricultura europeană restabilită și anii de foamete ai Rusiei trecuți, producătorii din America să revie și ei la starea antebelică, părăsind suprafețele, cari au satisfăcut o cerere anormală din vremuri extraordinare. Acest lucru nu s'a întâmplat. Urmarea: prețurile au scăzut din ce în ce mai mult, stocuri însemnate de cereale au rămas, de pe un an pe altul, nevândute. Supraproducția cu întreg cortegiul ei de consecințe și-a făcut apariția printre producătorii Statelor Unite“.

„Dar în țara, care a înmagazinat mai bine de jumătate din tot aurul pământului, toate lucrurile își are o rezolvare. În cele din urmă s'a găsit o soluție, care să mulțumească atât pe agricultori, cât și statul american însuși“.

„Peste Ocean această soluție se cheamă: „Farm relief bill“. Dincoace de Ocean ea are cu totul alt nume“.

Iată în ce constă puterea magică a acestei legi: Agricultorii Statelor Unite își vor vinde, de aici înainte, produsele lor, pe un preț convenabil, unor cooperative înființate de lege în acest scop. Cooperativele vor satisface, din stocurile cumpărate dela agricultori, nevoile pieții interne, iar plusul îl vor vinde „Corporației de stabilizare a prețurilor“. Aceasta din urmă, la rândul ei, va vinde peste graniță, pe prețul care îi place, disponibilitățile de cereale acumulate.

Corporația de stabilizare va putea negocia, la caz de nevoie, chiar și pe un curs inferior prețului de cost, căci statul american îi rambursează paguba. Aci este inovația legii.

Am arătat, firește, că cel care rambursează paguba nu este de fapt statul american, ci tocmă europeanul, împotriva căruia se îndreaptă această lege, prin plata datorită de războiu ce trebuie să o facă Statelor Unite. Producătorul din Europa va avea de luptat pe două fronturi: odată împotriva sărăciei cu care l-a gratificat războiul și în al doilea rând (lucru nu mai puțin ușor) împotriva concurenței fără precedent, care o să se deslănțuiască de dincolo, de peste Ocean.

„Farm relief bill“ n'o fi însemnând oare falimentul agriculturii în Europa?

Astfel scriam cu un an înainte. Evenimentele de până acum, ca și cele de azi, ne-au întărit și mai mult în această convingere. Criza agrară a început să ia contururi precise.

Din această cauză e mare fierbere în bătrâna noastră Europă. Toată lumea este preocupată de această chestiune.

Marile cotidiene întreprind dese consultări printre somitățile specializate în agricultură, pe cari apoi le publică în largi coloane.

Unul dintre articolele interesante cari au apărut mai nou este acela al dlui Dr. h. c. Stegfried Strakosch.

Iată cam ce spune cunoscutul expert:

„Nu mai putem urma politica ștrăfului. Ceeace se petrece în întreaga lume civilizată în materie de agricultură nu mai este o turburare vremelnică dintre acelea, pe cari, din obișnuință, ne-am învățat să le numim, (greșit firește), crize agrare, și cari se înfățișau, atunci când cantitatea de umezeală căzută (mersul vremii) făcea să se alterneze prea brusc, printr'un contrast prea grosolan, recolte bune și recolte slabe, sau atunci, când o împrejurare oarecare sguduia prețurile și rentabilitatea produselor agricole. Nu, presiunea, care zăpăcește astăzi chiar și pe cel mai destoinic, are cu totul altă origină. Cum ar fi altfel posibil, ca chiar și cel mai bun pământ să deneghe rentabilitatea, iar altul, nu dintre cele mai sărace, să nu mai recompenseze nici măcar munca depusă? Ar fi posibil altfel, ca produsele agricole să se lovească zilnic de o imposibilitate a desfacerii, chiar pe lângă prețuri de pagubă? Agricultură nu mai satisface funcției sale de consumator; ea resursă de traiu nu mai este proprie, iar formarea capitalului cu ajutorul ei este direct imposibilă.“

Astfel se manifestă numai adevărata criză agrară, o criză agrară dintre acelea, prin cari agricultura în timpul celui din urmă secol, de când datează de fapt pe piața mondială de mărfuri, numai de două ori a trecut. Prima criză a cunoscut-o agricultura după războaiele napoleoniene, a doua în jurul anilor 1870. De astă dată

spectrul acesta îmbracă a treia oară forme precise și amenință și mai rău decât până acum bunăstarea și pacea dintre popoare, destul de îndoielnice de altfel și fără această nouă nenorocire. Fiecare stat se străduiește, stăpânit par'că de-o frică isterică, să-i împiedice intrarea în cuprinsul hotarelor sale. Impotriva importului produselor agricole taxele mari fiscale și taxele prohibitive constituiesc ziduri înalte la frontiere. Dimpotrivă: exportul acestor produse este încurajat prin bine cunoscutul sistem al primelor de export. Un stat întrece pe celalalt, pentruca, a doua zi chiar, să ia din nou alte măsuri, cari să asigure rambursarea cheltuelilor și a muncii investite. Iar dacă, datorită acestor măsuri, statele europene importatoare își mai pot menține la suprafață — într'un fel oare-care — propria lor agricultură, apoi țările exportatoare se văd nevoite să arunce și mai mult aur în cumpănă. Cinci sute milioane Dolari (84 miliarde Lei!) pune la dispoziția agricultorilor din Statele Unite legea numită „Farm relief bill“, pentru ușurarea vânzării cerealelor. Pe lângă aceasta încă alte măsuri profecoare importante. Canada, Australia, Argentina, nu se lasă mai pe jos și pun umărul cu toată nădejdea pentru ajutorarea agriculturii lor. Dela un pol al pământului la celalalt, nici un mijloc nu rămâne neîntrebuințat în vederea îmbunătățirii prețurilor și a obținerii unui produs deplin mulțumitor al solului.

Dacă pe lângă astfel de măsuri agricultura națională a fiecărui stat se va menține cu chiu cu vai, nu înseamnă că n'ar mai exista și altfel de metode pentru înlăturarea crizei agrare actuale. Întrebarea se pune așa: Cauza care a dat naștere crizei este a se căuta în puterea de cumpărare slăbită și în cererea care schiopătează, sau această cauză trebuie căutată în temeiurile, cari au modificat raportul (proporția) dintre cerere și producție?

(Continuare în nrul viitor).

Ierusalimul.

Grație cursei speciale Constanța—Jaffa, aranjată de Serviciul Maritim Român, pe lângă grupul impunător de închinători condus de înalt Prea S. Sa Mitropolitul Nectarie al Bucovinei, au mai putut face pelerinaj la Sf. Mormânt și un număr impunător de cetățeni din diferitele părți ale țării. Ți se umplea inima de bucurie văzând printre multele vapoare cu pavilioane diferite venite la Jaffa cu închinători din toate țările Europei, și pavilionul român. Ne putem mândri, că România a fost anul acesta frumos reprezentată la locurile Sfinte.

La Jaffa cu toate că am sosit la amiazi, făcându-se debarcarea în largul mării, iar eșirea la chei cu bărcile, apoi vizita medicală durând mult, abia târziu după prânz am putut lua autobuzul pentru Ierusalim, unde am ajuns după ora 8 seara. La coborâre din autobuz am fost întâmpinați de un călugăr grec, care cu foarte mult tact a aranjat găzduirea noastră, pe la diferite mănăstiri și locuințe particulare. Odată așezați în cuartire, ne-am îndreptat spre Mormântul Sfânt.

*

Din acea seară începând, până Dumineca dimineața după Iviere tot timpul ni l-am petrecut în jurul bisericii celei mari în care se află capela și cripta Sfântului Mormânt. Dineri noaptea la ora 12 s'a celebrat punerea în mormânt și prohodul, Sâmbătă: dimineața liturghie în grecește și cuminecare, la ora 12—1 lumina Sfântă, iar noaptea la 12 Sfânta Iviere, tot în grecește fiind însă îmbrăcați și preoții noștri.

Pietatea pentru aceste locuri sfinte crește în om mai cu seamă, când vede cum catolicii și ortodocșii așteaptă unit după alții ca să le vină rândul stabilit în programul oficial, spre a celebra slujba bisericească. Anul acesta fiind Paștile de odată, în jurul Sf. Mormânt erau adunați laolaltă catolicii și ortodocșii din toate țările Europei, arabi și negrii creștini din Asia și Africa. Ordinea și observarea strictă a programului le îngrijiau forțe destul de numeroase din armata și poliția engleză. Unii din aceștia au dovedit în anumite cazuri ținută cam nedemnă cu solemnitatea momentelor.

*

Abia Duminecă după prânz încep închinătorii a se pregăti de vizitarea tuturor locurilor sfinte între cari cele mai însemnate sunt: Diftlemul cu locul nașterii Domnului (la 8 km. depărtare, spre Vest); Grădina Ghetsmani în marginea Ierusalimului spre Est, cu Mormântul Maicei Domnului; Iordanul și Marea Moartă (la cca 30 km. depărtare spre Est); Nazaretul și Lacul Tiberiadei (la 200 km. depărtare spre Nord). La Iordan cu auto de 4 persoane se plătea cam 320 Lei de persoană, iar cu autobuz 160 Lei. La Nazaret s'au dus numai bucovineni, cărora le erau comandate dinainte mașini de Coock (Cuc) & Co. (Wagons Lits).

Descrierea detaliată a acestor locuri atât de frumoase, se găsește în cartea: „Pe urmele Mântuitorului“, de Părintele Trița din Sibiu.

Ierusalimul este un oraș cu întindere destul de vastă pe munți de stâncă. În vechea cetate în vârful muntelui se află Patriarhia grecească constând din o mulțime de metocuri și biserici și biserica Sf. Mormânt. În jurul cetății vechi

sunt clădite o seamă de cartiere noi, în cea mai mare parte aparținând diferitelor misiuni străine. Prăvălii luxoase și bogat asortate nu se văd. În schimb sunt o mulțime de hoteluri elegante cu pensiune completă. Restaurante bune nu prea sunt.

*

Printre locuitorii din Ierusalim găsești toate națiunile din lume. Majoritatea o formează arabii, apoi evreii și grecii.

Răsleți prin diferite mănăstiri grecești se află mulți călugări români și cu deosebire maice. Majoritatea acestora o duc destul de greu trebuind să se îngrijească singuri atât de plata locuinței, cât și de întreținere.

Deosebit de aceștia, Ierusalimul este vizitat în tot decursul anului de o mulțime de închinători români, cari rămân acolo timp mai lung sau mai scurt după-cum le permit mijloacele.

Situația materială cea mai bună o are Maica Porfira, originară din Rășinari, care în tovărășia unui dragoman dela Patriarhia grecească a dlui Carali are teren propriu și o mică casușă cu altar în comuna Ierihon, iar în Ierusalim are casă și masă gratis la greci. Aceasta are frumoase legături în întreaga țară noastră, de unde primește frumoase danii.

Toată străduința Maicei Porfira deși foarte lăudabilă, neprezentând de loc o nizuință de încheiere într'un mănunchi a tuturor forțelor sau elementelor românești atât de mult dorită în Ierusalim, nereprezentând o cauză cu adevărat românească, ei fiind mai mult o nizuință cu caracter strict personal, pentru țara noastră nu are nici un interes.

Pentru strângerea într'un loc a tuturor românilor din Ierusalim, încă în 1907 s'a pornit o mișcare destul de viguroasă de prof. ieșan dl Th. Burada. De pe urma acestei mișcări patriarhia noastră are în Ierusalim un teren de 1208 m. p., care azi valorează mai bine de 2 mil. Lei.

Sanctitatea Sa Patriarhul nostru Miron în lipsa de fonduri pentru ridicarea unei biserici și metoc demne de țara noastră, ca început, a trimis la Ierusalim pe Ieromonahul Gherasim Luca (adresa P. O. B. 807 Jerusalem, Palestina), dându-i misiunea de a oficia acolo în limba românească, iar cu banii adunați deja să înceapă pe terenul patriarhiei clădirea unui adăpost atât pentru d sa, cât și pentru cucernicii români fără mijloace aflați acolo. Lucrările acestea, ne mai având nici o piedecă în cel mai scurt timp vor începe.

Dacă fiecare Dieceză din țară ar contribui la această clădire cu 1 2 odăi pe numele lor, (metrul cub de clădire costă 2 Lire sterline), s'ar putea face minuni.

Pentru întreținere, cu puțină propagandă s'ar putea găsi ușor mijloacele. Anume ar trebui lămurit publicul ca banii ce-i trimite la Ierusalim pentru pometri și alte slujbe să se trimită în viitor numai parohiei române.

*

Înainte de a încheia aceste șire, voi specifica în mare cam ce cheltueli are vizitatorul Ierusalimului: Tren la Constanța. Dela Constanța vapor direct la Jaffa. Pentru biletul de vapor și mâncarea pe vapor trebuiesc luate informații la soc. de vapoare. În Jaffa debarcarea se face la larg neexistând port și fiind stânci înaintea cheiului. Barca dela vapor la chei tour-retour 30 Piaștri. Autobus Jaffa—Ierusalim maximum 20 Piaștri de persoană. Tren clasa III Jaffa—Ierusalim 8 Piaștri. Hotel în Ierusalim cu pensiune completă $\frac{1}{2}$ —1 Liră sterlină. Pentru locuință în mănăstire nu se plătește nimica, afară dacă închinătorul nu dă Mănăstirei o mică danie.

Piața alimentară este foarte abundentă. Găsești carne de berbec, brânză, ouă, unt, pește și tot felul de zarzavaturi aproape mai ieftin — ca în București. —

Pașaport pentru Palestina dă Siguranța Generală a Statului, iar viza de intrare Consulatul Englez din București.

Circulă Lirele Egiptene și Engleze. Acestea au o valoare de 830—840 Lei și se împart în 100 Piaștri palestinieni. Un piaștru are deci Lei 8'30—8'40.

CRONICA.

Circulația monetară în Statele Unite.

Stokul monetar al Statelor Unite a fost evaluat la 31 Ianuarie 1930 la 8.391 milioane dolari, din care 4.293 în monezi și bare de aur. Din acest total, 1.682 milioane dolari sunt deținute de băncile și agenții lui Reserve Federal și 3.862 de Tezaur.

Totalul monetar în circulație atinge 4.562 milioane dolari, repartizați după cum urmează: monede și bare de aur 371,457.011 dolari, certificate aur 799,076.859 dolari, monede de argint 321,309.636 dolari, certificate de argint 380,691.805 dolari, monezi divizionare 116,920.442 dolari, bilete de toate categoriile dolari 2.572,572.073.

Populația St. Unite fiind, la 1 Ianuarie 1930, de 120,619.000 locuitori, totalul monetar în circulație, revine la 37.82 dolari, de cap de locuitor.

*

Inființarea Creditului Agricol maghiar din Ardeal În 1 Maiu a avut loc la Cluj adunarea de constituire a Creditului agricol maghiar

din Transilvania (Erdélyi Magyar Földhitelintézet), pentru a cărui înființare partidul maghiar a desfășurat o așa de mare propagandă.

Capitalul social e de 40 milioane. Au fost semnate 20 mii de acțiuni în valoare de 20 milioane.

Au fost aleși în Consiliul de administrație: dr. Eduard Abrudbányai, contele Paul Bethlen, dr. Nicolae Betegh, Albert Burger, Coloman Balogh, dr. Elemer Gaál, dr. E. Gyarfás, dr. Iosif György, baronul Iosif Iosika, contele Coloman Tisza, Adalbert Sandor, contele Nicolae Banfy, Francisc Szasz M., dr. Fr. Kilesez, dr. Iosif Szentivanyi și baronul Tiberiu Solymossy.

Censori: I. Urmaneci, dr. Gabriel Szentivanyi, dr. Paul Alföldy, G. Pekry, contele A. Teleki, V. Szoboszlaz și B. Török.

Creditul agricol maghiar are ca scop ajutarea plugărimei maghiare.

Ideia a început să se agite odată cu creditul agricol, protectat de guvern.

Cursul Valorilor la București

la 15 Maiu 1930.

EFACTE

	Dob. anuală	Cursul
Rentă 1913 original	4 ¹ / ₂	85—90
Rentă 1913 duplicate	4 ¹ / ₂	65—67
Scris Rurale	5	49 ³ / ₈ —49 ¹ / ₂
Scris Urb. București	5	47 ¹ / ₂ —47 ³ / ₄
Scris Urb. Iași	5	44 ¹ / ₄ —44 ¹ / ₂
Comuna București	4	43—47
Comuna București	5 ⁰ / ₁₀	51—52
Imprumutul Național 1916	5	63 ¹ / ₂ —64
Imprumutul Unirii 1919	—	63 ¹ / ₂ —64
Imprumutul Refacerii 1920	5	60 ³ / ₄ —61
Renta în proprietății	5	48 ³ / ₄ —49
„ 1903 original	5 ⁰ / ₁₀	70—75
„ 1903 duplicate	5 ⁰ / ₁₀	60—65

BĂNCI

	Val. nom.	Cursul
Banca Națională	500	6700—6750
Marmorosch Blank & Cie ex. cup.	500	870—880
Românească ex. cup.	500	640—650
„ pui ex. cup.	500	620—625
De Scont ex. cup.	500	225—230
Comerc. Română ex. cup.	500	775—800
Credit Român ex. cup.	500	670—680
Generală ex. cup.	500	365—370
Viticolă ex. cup.	500	200—210
Comerț Craiova ex. cup.	500	620—625
Com. Ital. și Rom.	500	775—800

Albina Sibiu ex. cup.	500	740—750
Carpaților	500	370—380

ASIGURĂRI

Dacia-România ex. cup.	2000	4900—4950
Națională	500	870—900
Generală	500	1950—2000
Agricola ex. cup.	500	850—875
Steaua României	500	1225—1250
Prevederea	200	470—480
Soc. Urania	1000	2250—2300

PETROLIFERE

Steaua Română	500	660—670
Astra Română	500	1140—1160
Speranța opt. ex. cup.	500	500—525
Speranța pui ex. cup.	500	300—310
Petrol Blok	500	170—180
Petrolul Rom. opt.	500	150—160
Petrolul Rom. (pui)	500	150—160
I. R. D. P. opt.	500	150—155
Concordia	250	890—900
Creditul Minier opt.	500	410—415

DIFERITE SOCIETĂȚI

Reșița	500	420—425
C. Tramv. Buc.	500	740—750
Govora-Călimănești purtător	200	140—150
Govora-Călimănești nom.	200	140—150
Cartea Românească ex. cup.	500	270—280
Creditul Technic purt.	500	335—340
Creditul Technic nom.	500	315—325
Letea opt. ex. cup.	500	455—460
Clădirea Românească opt. ex. c.	500	415—420
Mica ex. cup.	500	360—365
Carpatina	500	830—850
Credit Industrial ex. cup.	1000	500—505

MONEDE EFECTIVE

Dolari	167·25—167·50
Sterline	819—821—
Lirete	8·85—8·90—
Cor. cehe	4·97—5—
Franci francezi	6·63—6·65
Franci belgieni	4·64—4·68
Franci elvețieni	32·70—32·85
Mărci germane	40·10—40·20
Zloți	18·80—19·10
Șilingi austr.	23·83—23·87
Pengő	29·45—29·55
Dinari	2·98—2·99
Leva	1·20—1·22
Drachme	2·23—2·25
Lire otomane	77·50—79—
Napoleon	655—660—

„CASSA DE PĂSTRARE“, s. a., SĂLIȘTE.

CONVOCARE.

Accionarii institutului de credit și economii „CASSA DE PĂSTRARE“, s. a. în SĂLIȘTE sunt invitați a lua parte la a

XLVI-a adunare generală ordinară

care se va ținea *Sâmbătă, la 31 Maiu 1930, ora 9 a. m.*, în sala școlii primare din Săliște.

Ordinea de zi:

După constituire urmează:

1. Raportul Consiliului de Administrație despre gestiunea anului 1929;
2. Raportul Censorilor despre conturile încheiate;
3. Hotărâre asupra conturilor, stabilirea Bilanțului și a Contului „Profit și Pierdere“;
4. Fixarea jetoanelor pentru membrii Consiliului de Administrație și pentru Censori, pe anul în curs;
5. Deliberare asupra eventualelor propuneri prezentate în conformitate cu dispozițiunile statutare.

Din ședința Consiliului de Administrație a institutului de credit și economii „Cassa de Păstrare“, s. a. Săliște, ținută la 14 Aprilie 1930.

(ss) **Dr. Dumitru Borcea**, președinte.

Nota. Accionarii cari voiesc să-și exercite dreptul de vot în adunare, au a depune acțiunile scrise pe numele lor și trecute în registrele institutului, — cel puțin cu 48 ore înainte de adunare, ori la cassa institutului, — ori la cassa vre-unui alt institut membru al Asociațiunii inst. financiare rom. din A. B. C. și M. „Solidaritatea“.

Active.	Contul Bilanț.	Pasive.	
Cassa în numerar	621.946—	Capital societar	5,000.000—
Imprumuturi cambiale	21,394.829—	Fondul de pensune	588.362—
Conturi curente	7,138.567—	Depuneri spre fructificare	32,567.851—
Imprumuturi ipotecare	544.014—	Bănei creditoare	3,038.795—
Bănei debitoare	5,620.234—	Reescont	25,155.465—
Efecte publice și acțiuni	2,589.914—	Conturi mărunte creditoare	59.241—
Efectele și depunerea fondului de pensune	588.362—	Interese transitoare (dobânzi cuvenite anului următor)	457.946—
Casele institutului (4 edificii mari)	8,222.300—		
Mobilier	951.843—		
Conturi mărunte debitoare	326.815—		
Dobânzi transitoare la Reescont și dobânzi restante	1,052.458—		
Edificiul fabricii cu dependințele	2,012.225—		
Mobilierul fabricii	155.022—		
Mărfuri fabricate	2,243.925—		
Mărfuri semifabricate	4,303.800—		
Mașini	789.300—		
Unelte de tâmplărie și la mașini	669.087—		
Debitorii fabricii	3,960.457—		
Materiale	1,239.556—		
Pierdere anulului 1923	1,245.006—		
„ „ 1929	1,250.000—		
	<u>66,915.650—</u>		<u>66,915.650—</u>

Cheltuieli.	Contul Profit și Pierdere.	Venituri.	
Pierdere raportată din anul 1928	1,245.006—	Dobânzi dela cambii	2,272.015—
Dobânzi la Reescont	2,279.117—	Cont-curent	706.309—
„ „ Depuneri	1,934.171—	„ „ Imprumuturi ipotec.	129.909—
Impozitul după interese la Depuneri	71.564—	„ „ Efecte	62.335—
Spese de administrare, imprimare, registre și spese de producție	881.772—	Chirii	222.323—
Salarele funcționarilor și angajaților fabricii	835.769—	Provizțiuni și alte venituri	1,399.306—
Impozite către Stat, județ și comună	39.804—	Pierdere din anul 1928	1,245.006—
	<u>7,287.203—</u>	„ „ „ 1929	1,250.000—
			<u>2,495.006—</u>
			<u>7,287.203—</u>

Săliște, 31 Decembrie 1929.

Consiliul de administrație.

Subsemnatul Consiliu de censori am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine și în consonanță cu registrele institutului.

Săliște, 14 Aprilie 1930.

Consiliul de censori